šukės, molio mase ir paviršiaus apdaila panašios į kape Nr. 1 rastos urnos molio masę bei paviršiaus apdailą. Pagal tai kapas Nr. 2, kaip ir kapas Nr. 1, datuojamas I tūkst. pr. Kr.

Spėjamoje kapinyno teritorijoje 1998–1999 m. aptikti 2-iejų geležinių įmovinių ietigalių fragmentai, geležiniai žąslai, kryžinio smeigtuko galvutė (visiškai analogiška galvute smeigtukas, rastas Žvilių kapinyne, datuojamas V–VI a.) ir trikampis vario lydinio pakabutis (tokios pat formos, tik didesni kabučiai rasti Kurmaičių kapinyne, prikabinti prie I g vytinės antkaklės kilpiniais galais, datuojami B_2–B_2/C_1 periodu).

Iš viso 1998–1999 m. kapinyne ištirtas 204,72 m² plotas, radiniai perduoti LNM.

Linas TAMULYNAS

Investigations of Strazdai-Ječiškės cemetery

In 1998-1999 in Strazdai-Ječiškės cemetery (Šilutė district) the area of 204,72 m² was explored and 2 cremations uncovered. Burial No 1 contained a creamation urn made of clay. Burial No 2 was destroyed. The burials date to the 1st millennium B C.

Linas TAMULYNAS

VĖŽAIČIŲ KAPINYNO TYRINĖJIMAI 1999 M.

Vėžaičių kapinynas (Šilutės r., Jonaičių sen., Verdainės k.) – vienas tų Klaipėdos krašto kapinynų, kurie buvo tyrinėti XIX a. pab. – XX a. pr., o po 1945 m. apie jų tikslią vietą nežinota.

Kapinyną 1891–1893 m. tyrinėjo Karaliaučiaus archeologas, žymus baltistas A. Bezzenbergeris, kuris čia ištyrė kelis šimtus VII–XIII a. kapų, tačiau tyrinėjimų medžiagos nepaskelbė. A. Bezzenbergerio tyrinėjimų metu aptikti radiniai iki 1945 m. saugoti Karaliaučiaus muziejuje „Prussia–Museum“, o dabartinė jų buvimo vieta nežinoma.

Sprendžiant pagal Šilutės muziejaus inventorines knygas, 1895–1897, 1906, 1912–1913 m. kapinyną tyrinėjo vyriausias Šilutės dvarininko H. Scheujaus sūnus Erichas Scheujus. Dalis jo kasinėjimų metu rastos

medžiagos (per 400 radinių) iki šiol saugomi Šilutės muziejaus fonduose.

Vėžaičių kapinyno radiniais naudojosi ir naudojasi daugelis archeologų, kurių darbai susiję su Šilutės apylinkių proistore. Kapinyno ieškota 1976 m. (LII, vadovas A. Tautavičius) ir 1984 m. (MMT, vadovas B. Dakanis), tačiau nerasta.

1998 m., remiantis Šilutės muziejaus inventorinėse knygose įrašytais duomenimis apie 1977 m. gautus radinius iš Armalėnų, padedant šio kaimo gyventojui Laukinaičiui, pavyko nustatyti spėjamą kapinyno vietą.

1999 m., finansuojant KVAD, kapinyno teritorijoje atlikti archeologiniai žvalgomieji tyrinėjimai, kurių metu ištirtas 42 m^2 plotas (4 perkasos).

Perkasoje Nr. 1 rasta XIX a. pab. – XX a. pr. archeologinių tyrinėjimų vieta, kurioje aptiktas iki 2 m storio permaišytos žemės sluoksnis. Jame aptikta žalvarinių įvijų ir papuošalų nuolaužų bei keramikos fragmentų. Vienintelis datuojamas daiktas šiame sluoksnyje – lankinės zoomorfinės segės, datuojamos VII–IX a., kojelė.

Perkasoje Nr. 3 (2×5 m) aptikta apeiginė vieta – nuožulnus 10–15 cm storio degėsių sluoksnis (nuolydis 20 cm/1 m), kuriame rasta 60 apsilydžiusių ir visai susilydžiusių žalvarinių papuošalų ar jų nuolaužų (masyvių žalvarinių apyrankių, pasaginių segių aguoniniais galais ir kt.), namų apyvokos daiktų (raktas, svorelis, ylų fragmentų) bei daugiau nei 400 smulkių lipdytos (apžiestos?) keramikos šukių nuo keliasdešimties indų. Daugumos indų kakleliai puošti bangelės ornamentu ir horizontaliomis linijomis.

Perkasoje Nr. 4 aptiktas 1 sveikas ir 1 suardytas kapas. Siekiant atskirti dabartinę kapų numeraciją nuo ikikarinių tyrinėjimų kapų numeracijos, 1999 m. rastieji kapai įvardyti Nr. II–1 ir Nr. II–2 (skaičius prieš brūkšnį reiškia antrąjį tyrinėjimų etapą, už brūkšnio – naująją kapų numeraciją eilės tvarka).

Kapas Nr. II–1. Kapo duobė – pailga, užapvalintais galais, jos ilgis – 2,6 m, plotis – 1 m, orientuota ŠV–PR kryptimi. Mirusysis palaidotas nedegintas, 0,5 m nuo ŠV duobės galo, ŠR pusėje aptikta kaukolės fragmentų. Įkapės: 0,5 m nuo PV duobės galo ir 0,3 m nuo PV krašto rastas įmovinis geležinis kirvis ašmenimis žemyn; prie mirusiojo galvos – 13,5 cm ilgio įmovinis ietigalis; šalia mirusiojo kairiojo šono, išilgai kapo – 37,5 cm ilgio ir 2,5 cm pločio kovos peilis bei 11 cm ilgio peiliukas; mirusiojo krūtinės srityje aptikti 7 iki 7 mm skersmens gintaro karoliukai, geležinis smeigtukas

(?) ir 5 cm ilgio vario lydinio įvija; 30 cm į PR nuo mirusiojo galvos – geležinė ovali sagtis; 50 cm į PR nuo mirusiojo galvos – galąstuvas; 55 cm į PR nuo mirusiojo galvos – įvijinis žalvarinis žiedas.

Sprendžiant pagal įkapes, kape Nr. II–1 palaidotas vyras. Pagal tai, kad mirusysis palaidotas nedegintas, o kape rastas kovos peilis ir įmovinis kirvis, kapas datuotinas V–IX a.

Kapas Nr. II–2. Kapo duobės kontūras aplinkiniame grunte neišsiskyrė. Atsitiktinai viename kvadrate aptikta žalvarinė antkaklė su kabliuku ir kilpele, žiedinis antsmilkinis (?) ir gintaro karolis. Kapas Nr. II–2 datuotinas V–VII a.

1999 m. tyrinėjimų metu rasta medžiaga perduota į Šilutės muziejų.

Linas TAMULYNAS

Investigations of Vėžaičiai cemetery in 1999

In 1999 the area of 42 m² was investigated in Vėžaičiai cemetery (Verdainė village, Šilutė district). Two burials dating to the 5th-9th century were uncovered.

Povilas TEBELŠKIS

GILBONIŲ KAPINYNO TYRINĖJIMAI 1999 M.

Gilbonių kapinynas (AV 1997) yra Panevėžio r., Smilgių sen., Gilbonių k., 0,1 km į PV nuo kelio Sujetai–Pavinkšniai, į V–PV nuo Šuojos ir Antytupio santakos, Šuojos dešiniajame krante, ūkininkės V. Čepaitienės sodyboje.

1994 m. kapinyno žvalgomuosius tyrinėjimus vykdė LII (vadovė S. Urbanavičienė). Ištirtos 3 perkasos (52 m² plotas). Kapų ir radinių nerasta.

1995 m. žvalgomuosius archeologinius tyrinėjimus šiame objekte tęsė KPC (vadovas P. Tebelškis). Tyrinėjimų metu sodybos teritorijoje buvo iškastos 6 perkasos (56 m²). Rastas apardytas griautinis kapas su menkomis įkapių liekanomis (žr. *ATL 1994 ir 1995 metais*, V., 1996, p. 134). 1992 m., nustatant Gilbonių kapinyno teritoriją, į ją buvo įtrauktas ūkininkės V. Čepaitienės sodybos ūkinis kiemas. Jame stovi 23×6 m dydžio ūkinis